goede bakkerij had. Meel uit Amerika werd naar deze bakkerij gebracht; iedere morgen leverde de bakkerij 90 verse broden af ..."
[Site: http://www.mbconf.ca/mbstudies/historian/98-09/feature-1.htm1]

Ze kwamen van over de grenzen, deze vluchtelingen uit Stalinistisch Rusland, naar een uithoek van De Bilt, onder de rook van Maartensdijk; weggevlucht uit een land vol onderdrukking. Bij de humanitaire hulp vanuit Maartensdijk deden de gemeentegrenzen er al helemaal niet toe. Achter dit verhaal over Roverestein gaat een verhaal van vervolging en onderdrukking schuil dat ver over de gemeentegrenzen heen reikt. Het maakt de moraal van mijn verhaal haast vanzelfsprekend: lokale geschiedenis moet je over de grenzen doen kijken; je achter lokale geschiedenis verschuilen maakt bekrompen; wie dat doet ziet het grensoverschrijdende belang van geschiedenis niet en mist wat er in de grote wereld gebeurt .

Wie in De Bilt of Maartensdijk zich wil verdiepen in het moois van over de oude gemeentegrenzen raad ik ter eerste kennismaking (in willekeurige volgorde) aan:

- **Kruidenier, Michiel en Joost van der Spek, *Maartensdijk, Geschiedenis en Architectuur.* M.I.P. Utrecht, Zeist, 2000.**
- **Broekhoven, Sabine en Sonja Barends, *De Bilt, Geschiedenis en Architectuur.* Zeist, 1995.**
- **Lameris, Marina, *Markant Maartensdijk.* Maartensdijk, 1997.**
- **Brusse, Piet, Piet van Cruyningen, Ronald Rommes, *Tien Eeeuwen Maartensdijk. Een landelijke gemeente in Midden-Nederland.* Utrecht, 2001.**
- **Site: http://www.mbconf.ca/mbstudies/historian/98-09/feature-1.html**
- **Site: http://www.eyckenstein.nl/**
- **Site: http://home.hccnet.nl/j.f.sponselee/maartensdijk/**
- **Site: http://home.wanadoo.nl/hist-kring-debilt/homepage/homepage.html**

***

HUISNAMEN XII

EEN BRON VAN INSPIRATIE

Hans de Groot

Op 10 juni 1927 werd zij ingezetene van de gemeente De Bilt. Ze kwam uit Utrecht, waar haar overleden echtgenoot, Franciscus Mathijs Henricus Loggere, in dienst was geweest bij de Nederlandsche Spoorwegen.Haar huwelijk met een beduidend oudere man werd helaas niet gezegend met kinderen, terwijl zij dat zo dolgraag gewild had. Het gemis werd deels goedgemaakt doordat een van de zonen van haar in Oosterhout wonende zuster Johanna als pleegkind bij haar kwam wonen. Alleen beginnen aan een nieuw leven in onze gemeente hoefde ze dus niet. Op Hessenweg 13 vond ze haar eerste Biltse thuis. Van daaruit trok ze naar Frans Halslaan 117 en daar kwam een tweede pleegzoon bij haar wonen.

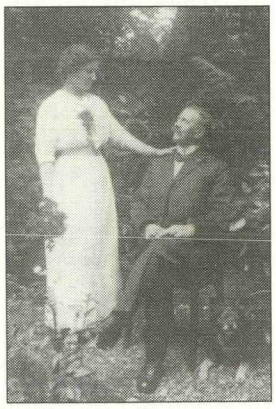

Ik heb het over mevrouw Agnes Johanna Geertruida Loggere-Haase. Toen zij in 1950 in haar zesenzestigste levensjaar haar kleuterschooltje *'t KleuterHoekje* sloot werd in een afscheidswoord gesproken over het ruim twintigjarig bestaan daarvan. Hoogstwaarschijnlijk is er echter pas sprake van de start van het kleuterschooltje in 1934.

In 1933 was aannemer J. Windt uit Voorburg zeer actief in Bilthoven. Hij was betrokken bij de bouw van het sanatorium Berg & Bosch en verwachtte een flinke vraag naar huurwoningen in Bilthoven van het Berg & Bosch-personeel dat vanuit Apeldoorn naar deze omgeving zou moeten verhuizen. Hij kreeg grond in eigendom in de Dr. Julius Röntgenlaan, parallel aan de spoorlijn Utrecht-Amersfoort. Op 27 september 1933 vroeg hij de vergunning aan voor de bouw van drie landhuisjes met schuurtjes, waaronder de latere huisnummers 10 en 12. Deze aanvraag leverde wat problemen op aangezien de huizen op een kortere afstand dan vijftig meter van het kerkhof van de kerk van O.L.Vrouwe van Altijddurende Bijstand zouden komen. Gedeputeerde Staten van Utrecht losten dit probleem soepel op door op 7 november 1933 goedkeuring voor deze bouw te verlenen.

Mevrouw Loggere was blij het huis op de Dr. Julius Röntgenlaan 10 te kunnen huren. Het was een prima huis voor het rooms-katholieke kleuterschooltje dat zij wilde beginnen. Bovendien lag het dicht bij de kerk van O.L.Vrouwe van Altijddurende Bijstand en bij de St. Theresia van Lisieux-school in het centrum van de parochie.
In 1934 betrok zij het splinternieuwe huis samen met haar eerste pleegzoon Frans Soeters. Haar tweede pleegzoon, Jo Soeters, trok in 1929 bij zijn tante in. In 1930 vertrok hij weer naar Oosterhout om na zijn opleiding tot schoenmaker in 1936 weer bij zijn tante terug te komen. Daar begon hij zijn eigen schoenmakerij in het stenen schuurtje achter het huis. In de oorlogsjaren kreeg Jo de beschikking over een oude spoorwegwagon naast de toenmalige winkel van Van Huizen aan de Nachtegaallaan waar hij tot zijn overlijden in 1994 talloze schoenen heeft gerepareerd. Frans werkte vele jaren als winkelbediende in de winkel van Van Huizen.

Op de gevel van het kleuterschooltje verscheen al gauw de zeer toepasselijke huisnaam *'t KleuterHoekje.* Mevrouw Loggere was in haar kleuteronderwijs duidelijk een volgelinge van Maria Montessori. Ik heb helaas niet kunnen achterhalen in welke periode van haar leven de belangstelling werd gewekt voor het kleuteronderwijs en op welke wijze zij zich de noodzakelijke kennis en vaardigheden eigen maakte. In de praktijk bleek zij in ieder geval een geboren kleuterleidster. Heel rustig en begrijpend en zich bewust van de juiste methodieken om kleuters spelenderwijs vaardigheden bij te brengen en het gebruik van hun zintuigen te ontwikkelen. Ik heb zelf in de jaren 1938/1939 op haar kleuterschooltje gezeten. Uit die periode staat mij een aantal dingen nog helder voor de geest. Veel van het materiaal was uitgevoerd in primaire kleuren. Ik herinner mij nog scherp de hel gekleurde gehoorkokertjes. In elk van die kokertjes zat een verschillend soort vulling waardoor ze allemaal anders klonken wanneer je ermee schudde.

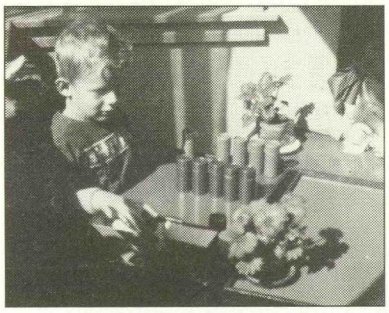

Op de hier afgedrukte foto ben ik hiermee bezig. Ook herinner ik mij het knopenrekje en het strikjesrekje. Die lagen mij niet zo goed, want strikjes maken is nog steeds niet mijn sterkste kant. Dit lag aan mij en zeker niet aan mevrouw Loggere.
Twee keer heeft het kleuterschooltje tijdelijk het vertrouwde pand aan de Dr. Julius Röntgenlaan moeten verlaten. De eerste keer was in 1939. Mogelijk had dit iets te maken met de algemene mobilisatie, waarvoor ook de Theresia van Lisieux-school ontruimd moest worden. Het kleuterschooltje vond toen onderdak op Palestrinalaan 19 op de hoek van de Gregoriuslaan. Op dat adres is ook de hierbij afgedrukte schoolfoto gemaakt.
Ik vermeld de mij bekende namen. Kent u misschien de andere kinderen?

Kleuterschooljaar 1939.
Van l.n.r. voorste rij: Mia Tissen van Lingen, Loek van Gameren ?, Doke Bruns, Hans de Groot, Candida Verzuu. Tweede rij: ?, Jules Huls, Gerard van Wijngaarden, ? , Ton Vermeulen, Mieke Verzuu. Derde rij: Greetje Brinkman, ? , Dini de Groot, Guus Verzuu, Toos de Leeuw, ? . Achteraan: mevrouw Loggere.

De tweede keer dat mevrouw Loggere haar huis moest verlaten was in de oorlogsjaren, ik meen in 1944. In die periode was het bepaald geen kleuterhoekje, aangezien het pand toen huisvesting bood aan Duitse militairen. Het is niet onwaarschijnlijk dat dit te maken had met de achter het huis gelegen strategisch belangrijke spoorlijn Utrecht-Amersfoort. Vermoedelijk was het kleuterschooltje in die periode gesloten.

Vele Bilthovenaren die in de jaren 1930 tot 1946 geboren zijn en behoorden tot de parochie van O.L.Vrouwe van Altijddurende Bijstand zullen in *'t KleuterHoekje* hun eerste wankele schreden op het onderwijspad hebben gezet onder het moederlijk oog van mevrouw Loggere.

In 1944 ontstond binnen de parochie het plan om op termijn te komen tot een eigen parochiehuis. Aan het einde van de jaren veertig kwam de villa Ten Katelaan 18 te koop. Dankzij forse donaties van parochianen kon dit pand gekocht worden om te gaan dienen als rooms-katholiek kleuterschooltje en als parochiehuis. In 1950 vond de officiële opening plaats en kon mevrouw Loggere van een welverdiende rust gaan genieten.

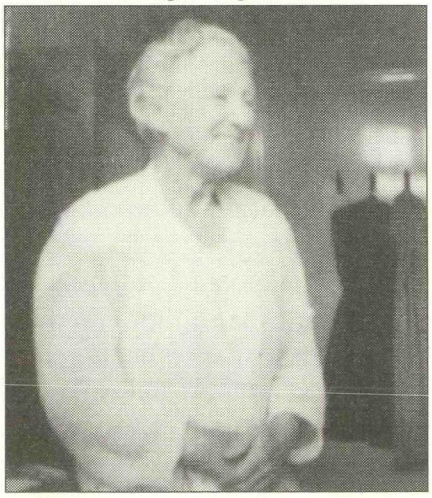

Mevrouw Loggere in har laatste levensjaren

Hoe *'t KleuterHoekje* al die jaren financieel heeft gedraaid heb ik niet kunnen achterhalen. In het dankwoord aan mevrouw Loggere werd echter gememoreerd: *„dat mevrouw Loggere die lange jaren zonder financiële steun en hulp van buiten haar kleuterschooltje draaiende hield met soms een hulp die zij zelf bekostigde".*
In 1961 overleed zij op de gezegende leeftijd van zeven en zeventig jaar en werd te ruste gelegd op het rooms-katholieke kerkhof.
Haar pleegzoon Frans Soeters bleef het huis bewonen. Zijn uit Oosterhout afkomstige broer Toon werd medebewoner. Na het overlijden van Frans in 1980 bleef Toon het huis trouw, een zekere periode samen met zijn jongste zuster Cobi, tot hij in 2000 overleed. Al die tijd bleef het naambordje *'t KleuterHoekje* bewaard, weliswaar niet meer op de gevel, maar binnen aan de wand van de gang. Nu siert het de kinderkamer van een familielid in Middelharnis. Werkelijk een waardige bestemming.

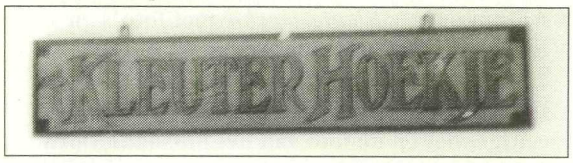

Nu wil ik u graag meenemen op een wandeling terug in de tijd rond 1900 naar het gebied rond de toenmalige halteplaats *De Bilt-Station.*

Heel stil en heel landelijk lag het gebied er nog bij. Enkele keren per uur kruiste een stoomtreintje de Soestdijkscheweg bij de halteplaats *De Bilt-Station.* Net aan de overkant van de spoorlijn was in 1899 de villa *Ensah* van mr. E.J. Ameshoff verrezen. De eerste villa aan de zuidzijde van de spoorlijn was in aanbouw. Dat was de villa *Essenburg* op Soestdijkscheweg 91, nu Soestdijkseweg Zuid 265. Er bestonden al volop plannen om te komen tot de bouw van het Villapark Vogelenzang.

Aan *Essenburg* werd nog volop gemetseld en getimmerd toen er op 24 januari 1899 bij de gemeente de bouwaanvraag binnenkwam van G.H. Gros uit Utrecht voor de bouw van nog een villa, nu op het perceel noordelijk van *Essenburg.*
Opnieuw een fraaie statige villa die als adres kreeg Soestdijkscheweg 93, nu Soestdijkseweg Zuid 267.

De eerste bewoners van dit huis, die ik vond in de oude bevolkingsadministratie, betrokken de villa in 1905 en kwamen van de (Ooster)Weerdsingel 43 in Utrecht. Het waren mevrouw Wijnanda Johanna Molijn-van Asperen en haar kinderen Dirkje Johanna, Willem en Henri. Het is niet na te gaan of de villa op dat moment getooid werd met de fraaie huisnaam *Quisisana* en of deze huisnaam toen al op de gevel prijkte.

Villa* Quisisana *tussen 1905 en 1907. Bij de voordeur mevrouw Wijnanda Molijn-van Asperen met haar dochter Dirkje Johanna Molijn

Een wonderlijke huisnaam dat *Quisisana.* In Italiaanse woordenboeken komt dit woord nergens voor. Wel het woord *sanare* dat 'herstellen' of 'beter worden' betekent. Internet voerde mij bij mijn zoektocht onder andere naar het hotel *Quisisana* op Bari. Rond de helft van de negentiende eeuw ontdekte de Schotse arts George Sidney Clark op Bari de heilzame werking van het milde mediterrane klimaat op het menselijke gestel. Hij bouwde er een kliniek, die de naam *Quisisana (Where you will restore yourself to health)* kreeg. Deze kliniek is de basis geweest voor het nu nog

bestaande luxe hotel *Quisisana.* Ik trof nog veel meer verwijzingen aan zoals *Casa di Cura Quisiana* en een *Clinic Quisiana* in Rome. Hoogstwaarschijnlijk heeft de ligging van de nieuwe villa in de gezonde omgeving met bos en heide geleid tot de naamgeving *Quisisana.*
Willem Molijn werd theehandelaar. In mei 1907 trad hij te Kungsholm-Stockholm in Zweden in het huwelijk met Fanny Ester Olena Petterson en voerde zijn bruid mee naar de villa *Quisisana.* Haar entree luidde het einde van de huisnaam *Quisisana* in en het begin van de huisnaam *Ekeliden.* Deze Zweedse naam betekent *Aan de eiken gelegen.* Omstreeks dezelfde tijd verhuisden de moeder van Willem, mevrouw Molijn-van Asperen en haar dochter Dirkje Johanna Molijn terug naar Utrecht. In de jaren daarna werd het in *Ekeliden* steeds drukker door de geboorte van Hans, Nancy, Willy, Elsa en Sven.

Villa Ekeliden omstreeks 1912/1913. Rechtsonder de drie oudste kinderen van Willem en Ester Molijn: Hans, Nancy en Willy

In de tweede helft van de jaren twintig ging het de handelsonderneming van Willem Molijn, zoals ook vele andere ondernemingen in die tijd, minder voor de wind. Willem Molijn moest zelfs een stuk van het achter de villa gelegen bos verkopen. Dat deed erg veel pijn. Nog meer pijn veroorzaakte de gedwongen verkoop van het huis in 1927. Het gezin Molijn moest uit de vertrouwde omgeving vertrekken en verhuisde naar de villa *Op 't Zand* aan de Biltscheweg in Bosch en Duin.
De villa bleef echter nog tot ver in de jaren negentig de naam *Ekeliden* dragen.

Over de architectonische aspecten van deze villa kunt u meer lezen in *De Bilt, Geschiedenis en architectuur* van de auteurs Sabine Broekhoven en Sonja Barends.

Bronnen Kleuterhoekje

- **Gemeentearchief De Bilt, dossiers Bouwaanvragen arch. 1.733.21**
- **Gemeentearchief De Bilt, dossiers Burgerlijke Stand**
- **Album over *'t KleuterHoekje* met foto's en tekst, ontvangen van mevrouw C. Soeters, Oosterhout**
- **Foto van mevrouw Loggere met haar echtgenoot en de foto van het huisnaambord *'t KleuterHoekje***

- **Mondelinge informatie van mevrouw C. Soeters, Oosterhout**
- **Mondelinge informatie van mevrouw V.J.M. Bruns, Bilthoven**
- **Familiealbum van J. de Groot**
- **Bronnen Quisisana/Ekeliden**
- **Gemeentearchief De Bilt, dossiers Bouwaanvragen arch. 1.733.21**
- **Gemeentearchief De Bilt, dossiers Burgerlijke Stand**
- **Bestand Bouwaanvragen van de Historische Kring d'Oude School**
- **Mondelinge informatie van mevrouw E. van Maren, Zeist**
- **Foto's afkomstig uit familiealbum van mevrouw Elsa Molijn**
- **Internetsite www.quisi.it/en/history.html**
- **Internetsite www.xs4all.nl/~molijn/gen2/molijn.htm#bm2051 . Parenteel Daniël Molijn.**

***